

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0030 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 2009/739
Dato: 16.02.2009
Org.nr: 985 399 077

FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET
10.02.2009
SAKSNR. ARKIV

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

MATTILSYNETS INNSPILL TIL FORSKRIFT OM TILDELING AV NYE AKVAKULTURTILLATELSER I 2009

Det vises til høring av 30. desember 2008 om forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn 2009.

Generelt om forskriften

Forskriftsforslaget er hjemlet i akvakulturloven og gir bestemmelser for vederlag for tildeling, geografisk fordeling, søknadsprosess og tildelingskriterier.

Det skal tildeles 65 nye tillatelser på 780 tonn MTB (900 MTB i Troms og Finnmark). Av disse vil 5 tillatelser øremerkes økologisk produksjon, mens 60 tillatelser vil tildeles etter nærmere angitt fylkesvis fordeling.

Vederlag er satt til 3 millioner kroner pr tillatelse i Finnmark og 8 millioner kroner i resten av landet. Økonomisk evne til å betale vederlag må dokumenteres i søknaden.

Det presiseres i høringsbrevet at for å kunne produsere fisk i tillatelse tildelt etter denne forskriften, må det foreligge lokalitetsklarering. Slik lokalitetsklarering gjennomføres etter standard prosedyrer uavhengig i tildelingsprosedyren i denne forskriften, der også hensynet til miljø, fiskehelse, fiskevelferd og areal vurderes.

Tildelingskriterier

Generelle tildelingskriterier

Tildelingskriteriene innebærer at små og mellomstore aktører (dvs aktører med inntil 19 tillatelser) vil prioriteres. I tillegg vil søkere som legger til rette for økt bearbeiding med sikte på økonomisk integrasjon i kystdistriktene prioriteres.

Mattilsynets kommentar:

For aktører som allerede har akvakulturtillatelser bør historikk mht regelverketterlevelse og ansvarlighet blant annet mht rømming, fiskehelseregulering (herunder også velferdskrav), revisjon, etc tillegges vekt. Dette er viktig for å kunne nedprioritere søkere som erfaringsmessig ikke driver helsemessig eller miljømessig

forsvarlig og også for å kunne "premiere" aktører som utmerker seg ved en forsvarlig drift. I tillegg til at dette vil bidra til å hindre at svært useriøse aktører får tilgang på flere tillatelser gjennom tildelingsrunde, vil det motivere for ansvarlighet i påvente av eventuelle nye tildelingsrunder.

Spesielt for Vestlandet

For tillatelser på Vestlandet (innenfor PD-sonen) vil det i henhold til § 6, siste ledd, i tillegg vektlegges *"om nytt løyve vil bli nytta på ein slik måte at den samla drifta til selskapet etter tildelinga vil stå fram som meir berekraftig i nedkjempinga av PD, jf. forskrift av 20. november 2007 nr. 1315 om sone for å hindre smitte og bekjempe pankreassjukdom hos akvakulturdyr."* I høringsbrevet pekes det eksempelvis på at dette kan være innføring av "branngater" eller innføring av større avstand til farleder for brønnbåter, slakteri og andre aktører.

Mattilsynets kommentar:

Mattilsynet er av den generelle oppfatning at flere tillatelser på Vestlandet ikke kan bidra positivt i kampen mot PD. Når dette likevel er tatt inn som tildelingskriterium jf. PD-forskriften som er hjemlet i Matloven, bør Mattilsynet være sentral i behandlingen av søknader om tillatelser i denne landsdelen. Mattilsynet foreslår derfor at Mattilsynet skal levere innstilling til prioritering til Fiskeridirektoratets regionkontorer i denne landsdelen. Innstillingen bør også kunne inneholde klare frarådnings, der tildeling anses å ha vesentlig negative konsekvenser for formålet om bekjempelse av PD. Alternativt bør det nedsettes en arbeidsgruppe med representanter fra Mattilsynet og Fiskeridirektoratets regionkontorer i de aktuelle regionene, som sammen gjennomfører og grunngir prioriteringen.

For å kunne vurdere søknad opp mot dette kriteriet vil lokalisering være sentralt. For å kunne vurdere om lokalisering er hensiktsmessig i forhold til PD-planen bør lokalitetsklaringen i slike tilfeller være gjennomført i forkant av eller samtidig med tildeling, siden det er i forbindelse med lokalitetsklaring at Mattilsynet vurderer de fiskehelsemessige konsekvenser av lokalisering. Tillatelsen bør videre knyttes til lokalitet, for eksempel i form av særvilkår, så lenge PD-forskriften er gjeldende. Mattilsynet foreslår derfor at kriteriet for tildeling på Vestlandet utvides til at det også skal foreligge lokalitetsklaring for ny tillatelse på søknadstidspunkt, og at dette skal dokumenteres i søknad.

Det framstår videre som noe ulogisk at tildeling skal skje med basis i en forskrift hjemlet i Matloven, uten at selve tildelingsforskriften også er hjemlet i Matloven.

Økologisk produksjon

De økologiske tillatelsene er ikke bundet til fylke ved søknadstidspunktet. Tillatelsene vil imidlertid få ordinær regiontilknytning i forbindelse med tildeling, og vil ikke kunne flyttes ut av regionen etter dette. I henhold til § 7 andre ledd kan tildeling *"skje til søkjarar som er sertifiserte for økologisk havbruksproduksjon, eller som erklærer at dei med ein gong etter tilsegn om løyve vil starte sertifiseringsprosessen."*

Ny EU-forordning legger opp til regelverk som definerer minimum standard for produksjon som skal nytte EUs merkeordning for økologiske produkter. I henhold til høringsbrevet vil dette være styrende for sertifisering når dette regelverket trer i kraft. Inntil da, vil Debio-sertifisering eller tilsvarende standard ligge til grunn for Fiskeridirektoratets vurdering.

FKD spør i høringsbrevet om høringsinstansenes syn på om det bør være anledning for innehavere å starte produksjonen før øko-sertifisering foreligger.

Mattilsynets kommentarer:

Mattilsynet har ikke bastante meninger til ovennevnte spørsmål. Det kan imidlertid være uryddig rent forvaltningsmessig, dersom produksjonen igangsettes før sertifisering foreligger og det deretter viser seg at aktøren ikke er i stand til å oppfylle kravene til øko-sertifisering. Dersom dette vil kunne medføre krav om utslakting eller sanering, vil praksisen kunne innebære en uhenksommessig belastning både for næringsaktør og forvaltning.

Mattilsynet er videre betenkt mht prinsippet om å tildele tillatelser øremerket økologisk produksjon selv om vi stiller oss grunnleggende positivt til slike produksjonsprinsipper. Bakgrunnen til dette er at øko-sertifisering kan innebære produksjonskrav som produsenten selv ikke til enhver tid har full kontroll over. Vi vil i denne sammenheng peke på at ny forordning som fastsetter detaljerte regler for økologisk akvakultur er under utarbeiding av EU-kommisjonen. Bestemmelsene, som ikke er endelig fastsatt, vil kunne innebære

restriksjoner på bruk av legemidler, inkludert legemidler for bruk til parasittbehandling. Særskilt vil begrensinger mht parasittbehandling kunne innebære at det kan bli vanskelig eller tilnærmet umulig å produsere økologisk laks i norske akvakulturanlegg. Vi viser i den sammenheng til bestemmelser hjemlet i forskrift om bekjempelse av lus i akvakulturanlegg og presiserer at økologisk produksjon aldri vil kunne være et argument for at det generelle regelverket mht fiskehelse- og velferd kan fravikses.

På bakgrunn av ovenstående vil det kunne være uforutsigbart hvorvidt en aktør som skal produsere økologisk vil være i stand til å gjennomføre en hel produksjonssyklus i henhold til kravene som ligger til grunn for økologisk produksjon. Det vil dermed kunne være påregnelig at aktører tidvis må "nedjustere" sin produksjon fra økologisk til ordinær produksjon. Det framgår ikke av høringsforslaget hvordan vilkårene for disse tillatelsene skal fastsettes slik at det ikke blir en konflikt mellom generelt regelverk for fiskehelse- og velferd og formålet om økologisk produksjon. Det vil etter vårt skjønn være behov for at det utarbeides retningslinjer for dette, og vi anser det som formålstjenelig at Mattilsynet rådspørres i forbindelse med dette.

Vi presiserer at Mattilsynet er opptatt av at regelverk for tildeling og eventuelt tilbaketrekking av tillatelser øremerket økologisk produksjon ikke skal motivere for brudd på regelverk som regulerer etablering og drift av akvakulturanlegg ut fra hensynet til fiskehelse og -velferd.

Oppsummering av Mattilsynets høringsinnspill:

- Tildelingsforskriften bør også hjemles i Matloven
- Regelverksetterlevelse og ansvarlig drift, også mht Mattilsynets regelverk, bør være blant tildelingskriteriene
- Mattilsynet bør involveres spesielt i vurdering av tildelinger i PD-sonen
- Regelverk for tildeling og tilbaketrekking av tillatelser øremerket økologisk produksjon må ikke være egnet til å motivere for brudd på regelverk hjemlet i matloven og dyrevernsloven. Retningslinjer for tildeling og eventuelt tilbaketrekking bør utarbeides med innspill fra Mattilsynet.
- Mattilsynet stiller spørsmål mht hvordan forvaltningen vil sikre at de hensyn som ligger til grunn for tildeling både mht PD-plan og økologisk produksjon blir og forblir realisert i driftsfasen.

Med hilsen

Friede Andersen
Seksjonsleder